

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce: diplomová

Posudek: oponenta

Práci hodnotil: Kryštof Boháček, Ph.D.

Práci předložil(a): Bc. Lucie Prokešová

Název práce: *Stoická filosofie – žít ve shodě s přirozeností*

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Dle autorčiných slov bylo cílem práce *ukázat, co znamená ve stoicismu žít ve shodě s přirozeností* (s. 56), resp. zabývat se *stoickým pojetím života ve shodě s přirozeností a objasnit, co toto stoické pojetí znamená* (s.1). Tyto „velmi nápadité“ formulace erudovanějšího čtenáře poněkud děsí, avšak v tomto případě neprávem. Za nicneřkající frází se kupodivu neskrývá další „výpiskovitě“ pojednání o celém stoicismu „snadno a rychle“, ale docela přijatelná práce, jejíž autorka nicméně nějak nebyla schopna nakonec závěrečné syntézy a synoptického zhodnocení podniknutých zkoumání. Možná se též zbytečně formalisticky držela formulace zadání práce.

Jejími slovy tedy popsané skutečné jádro práce nenajdeme, nicméně nerozpakoval bych se za cíl práce označit stoické pojetí vášní a jejich význam pro rozumné vedení stoického života v souladu s přirozeností. Cíle práce byly jistě naplněny.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Diplomantka odolala pokušení přiblížit v úvodu práce celé učení stoické školy a zaměřila se od samého počátku zejména na emocionální stránku jednání. V úvodní kapitole (s. 3-7) nastínila fyzikální kontext stoické etiky, tedy místo člověka v kosmu jakožto výslednice určitých celkových přírodních tendencí či pohybů. Ve třetí kapitole pak tento pohyb chytře prodloužila i na rovinu etickou, kdy sleduje výchozí „živočišnou“ motivaci pudy a její transformaci ve stoické etice (s. 8-25).

Čtvrtou kapitolou začíná vlastní jádro práce (s. 26-31), tedy problematika pudů, emocí a vášní dle stoického prismatu. V úvodní kapitole tohoto bloku autorka pod Beckerovým vlivem rozlišuje mezi pudy, emocemi a vášněmi. Pátá kapitola je věnována podrobné klasifikaci čtyř hlavních stoických vášní (s. 31-37) Šestá kapitola (s. 38-41) uzavírá tento centrální blok a pokládá si otázku, zda je cílem stoické etiky zcela se vášní zbavit, či jen je transformovat pomocí rozumné životní praxe, a nakolik je tento program prakticky realizovatelný (včetně významné otázky, pro koho je určen a v jakém odstupňování).

Sedmá kapitola pak rozvíjí titulní téma života ve shodě s přirozeností, přičemž pracuje s významnou Schofieldovou distinkcí mezi *living consistently* (podle mne nešťastně přeloženo jako *život v souladu*) a *životem ve shodě s přirozeností*. Zcela správně ovšem uzavírá, že se jedná spíše o dvě cesty, či jinak řečeno dva způsoby konceptualizace, ústící do stejné cílové morální pozice. Poslední, osmá kapitola, je věnována obligátnímu tématu stoického mudrce. Autorka se zde vrací k otázce vášní a odstupňování platnosti ideálů stoické etiky, a dále zúročuje již dříve dokládané rozdíly mezi naukou starších, středních a Římských stoiků (s. 48-55).

Závěr je bohužel již pouhou rekapitulací bez nějaké efektivnější celkové reflexe, a tedy bez potřebného širšího i hlubšího filosofického přesahu.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Formální stránka vcelku odpovídá nárokům akademického odborného textu, nicméně v určitých aspektech diplomantka nedodržela usus v oboru obvyklý. Jednak na s. 26 neudává bibliografický odkaz k předkládanému Galénovu tvrzení, jednak zvolila poněkud neobvyklý přepis řeckých vlastních jmen. Především ale zcela rezignovala na původní řeckou terminologii, což je v dnešní době přece jen na pováženou. Překlady do češtiny jsou jednak neustálené – a v případě stoiků stále víceméně v plenkách, a dále, česká terminologie je vzhledem k marginálnosti českojazyčného stoického bádání přece jen plně závislá na mezinárodním výzkumném pohybu a za všeobecně akceptovaný standard se prostě vždy pokládá řecký termín.

Krom toho autorce na s. 28 poněkud uniklo formátování fontů, písmo má v rámci jednoho odstavce hned tři velikosti.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Práce je celkem zdařilým pokusem autorky, plně zasazené do dnešního světa a své generace, vyrovnat se se stoickou naukou o motivacích, emocích a jejich možném usměrnění rozumnou životní praxí. Autorka se v centrální části dostává dokonce k určitým obecnějším přesahům směrem k psychologickým či anthropologickým konstantám, bohužel na to rezignuje v závěru, kde bychom to očekávali nejvíce.

Text dobře vyvažuje analýzu pramenů a interpretaci podpořenou sekundární literaturou, diplomantka nicméně drží vlastní posici (s. 52-53) a zejména v otázce bolesti tak můžeme v jejím pojednání narazit i na jisté originální momenty.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Jak významná je podle Vás dějinná, kulturní i sociální propast, dělící např. Zénóna od Epiktéta?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

Vzhledem k absenci řecké terminologie a nejapnému závěru navrhuji **velmi dobře**, nicméně při přesvědčivé obhajobě nepokládám za skandální udělit případně známku lepší.

Datum:

18. V. 2015

Podpis: Kryštof Boháček, Ph.D.

